

کاربرگ فارسی نهم متوسطه اول
ناظر علمی : دکتر وحید عالمیان

سرشناسه	:	دقیق، رضا، ۱۳۵۱
عنوان و نام پدیدآور	:	مجموعه کاربرگ‌های پایش، کاربرگ فارسی پایه نهم، دوره اول متوسطه
مشخصات نشر	:	تهران: پایش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۴۰ ص.: مصور، ۲۱/۵ × ۲۹ س. م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۹۲-۵۲-۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲۲۹۳۴۲

کاربرگ فارسی نهم، دوره اول متوسطه

مجموعه کاربرگ‌های پایش

ناشر	:	پایش
ناظر علمی	:	دکتر وحید عالمیان
مؤلف	:	رضا دقیق
مدیر اجرایی	:	بهاره بشیری
دستیاران علمی	:	مرجان مخبریان - رضا خبازها
صفحه‌آرایی	:	شهناز صادقی
طراحی جلد	:	ساناز فلاحي
لیتوگرافی	:	توحید
چاپ و صحافی	:	توحید
نوبت چاپ	:	اول، ۱۳۹۸
تیراژ	:	۱۰۰۰
قیمت	:	۲۵۰۰۰ تومان

دفتر انتشارات پایش

تلفن: ۰۲۱-۳۶۶۱۹۱۱۰ ۰۲۱-۳۶۶۱۹۱۵۲ ۰۲۱-۳۳۱۱۵۷۱۸ تلگرام: ۰۹۱۰۷۲۱۰۶۷۹
 آدرس تلگرام: @pubpayesh
 پایگاه اینترنتی: payeshpub@gmail.com

حق چاپ و نشر کتاب برای انتشارات پایش محفوظ است

هدف از کاربرگ‌ها:

کاربرگ همان طرح درس عملیاتی معلم است که به صورت برگه‌هایی در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد. تا با استفاده از آن میزان توانمندی دانش‌آموزان در سطوح مختلف یادگیری مورد ارزشیابی قرار بگیرد. ضمناً معلم پس از تدریس درس موردنظر، با استفاده از کاربرگ، به نقاط ضعف دانش‌آموزان کلاس پی برده و می‌تواند برای آن‌ها برنامه‌ریزی کند.

بودجه‌بندی کاربرگ‌ها:

برای تهیه کاربرگ‌ها با توجه به بودجه‌بندی‌های پیشنهادی که در کتب راهنمای معلم آمده است و همچنین استفاده از نظرات کارشناسان محترم حوزه آموزش و برنامه‌ریزی مؤلفان گرامی برای هر مبحث درسی از هر فصل یک کاربرگ در یک برگه و در موارد معدودی دوبرگه ارائه شده است که در پایان هر هفته‌ی آموزشی در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد.

تنوع سؤالات کاربرگ‌ها:

در طراحی کاربرگ‌ها از انواع پرسش‌ها (چندگزینه‌ای، درست یا نادرست، جای خالی، پاسخ کوتاه، جورکردنی، تشریحی و ...) استفاده شده است.

چگونگی استفاده از کاربرگ‌ها:

کاربرگ‌ها می‌توانند به یکی از روش‌های زیر مورد استفاده قرار بگیرند.

(الف) قبل از تدریس: به عنوان سنجش آغازین و ارزشیابی ورودی، کاربرگ‌ها در اختیار گروه‌ها و یا به صورت انفرادی در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد تا معلم از میزان آگاهی دانش‌آموزان از اهداف درس موردنظر مطلع گردد.

(ب) بعد از تدریس: در پایان تدریس، معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که کاربرگ موردنظر را پاسخ دهند. تا بتواند نقاط ضعف دانش‌آموزان را شناسایی کرده و برای برطرف نمودن آن‌ها برنامه‌ریزی نماید.

(ج) تمرین در منزل: گاهی معلم تشخیص می‌دهد که دانش‌آموزان نیاز به انجام یک تکلیف تمرینی در منزل دارند و از کاربرگ‌ها به عنوان تکلیف منزل استفاده می‌کند. لازم به ذکر است که این تکالیف در آخر هر هفته جمع‌آوری شده و بازخوردهای توصیفی لازم برای هر دانش‌آموز داده می‌شود تا به نقاط قوت و ضعف خود پی ببرد.

تأثیر کاربرگ بر یادگیری بهتر دانش‌آموز:

هر کاربرگ براساس تک‌تک اهداف پیش‌بینی شده هر درس طراحی شده است. لذا انجام کاربرگ‌ها و بازخوردهای آن می‌تواند در اصلاح فرایند یاددهی - یادگیری و برنامه‌ریزی برای آموزش مفاهیم هر مبحث کمک بسزایی داشته باشد و دانش‌آموزان مفاهیم را با عمق بیشتری درک کنند.

در پایان ضمن درخواست از معلمان گرامی برای ارائه نظرات خود برای پربارتر شدن این مجموعه در چاپ‌های بعدی خواهشمندیم که به اهداف ارائه کاربرگ‌ها که همان بهبود فرایند یاددهی - یادگیری است، پایبند بوده و از استفاده‌ی نادرست از کاربرگ‌ها به عنوان آزمون که باعث اضطراب و نگرانی دانش‌آموزان می‌شود جداً خودداری نمایند.

انتشارات پایش

فهرست مطالب

۵	کاربرگ (۱) درس (۱): ستایش / آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
۷	کاربرگ (۲) درس (۲): عجایب صنع حق تعالی
۹	کاربرگ (۳) درس (۳): مثل آینه – کار و شایستگی
۱۱	کاربرگ (۴) درس (۴): هم‌نشین
۱۳	کاربرگ (۵) درس (۵): آزاد
۱۵	کاربرگ (۶) درس (۶): آداب زندگانی
۱۷	کاربرگ (۷) درس (۷): پرتو امید
۱۹	کاربرگ (۸) درس (۸): همزیستی با مام میهن
۲۱	کاربرگ (۹) درس (۹): راز موفقیت
۲۳	کاربرگ (۱۰) جمع‌بندی ۱: درس ۱ تا ۹
۲۵	کاربرگ (۱۱) درس (۱۰): آرشی دیگر
۲۷	کاربرگ (۱۲) درس (۱۱): زن پارسا
۲۹	کاربرگ (۱۳) درس (۱۲): پیام‌آور رحمت
۳۱	کاربرگ (۱۴) درس (۱۳): آشنای غریبان
۳۳	کاربرگ (۱۵) درس (۱۴): پیدای پنهان
۳۵	کاربرگ (۱۶) درس (۱۵): آزاد
۳۷	کاربرگ (۱۷) درس (۱۶): آرزو
۳۹	کاربرگ (۱۸) درس (۱۷): شازده کوچولو
۴۱	کاربرگ (۱۹) جمع‌بندی ۲: کل کتاب

نام و نام خانوادگی:
کلاس:

شکر نعمت، نعمت افزون کند
کفر نعمت، از کفت بیرون کند

۱- معنی کدام واژه صحیح است؟

- (الف) معرفت: اخلاق ☐
(ب) تنبیه: آگاهی ☐
(ج) خرد: دانش ☐

۲- معنای کلمه‌هایی را که مشخص شده است، بنویسید.

- (الف) خداوند کیوان و گردان سپهر. (.....)
(ب) که تواند که دهد میوهٔ الوان از چوب؟ (.....)

۳- معنی کلمه‌های زیر را بنویسید.

- عنب: انعام:
درنگ: ستودن:

۴- رابطهٔ واژگانی در کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟

- (الف) پیر - برنا ☐
(ب) لیل - نهار ☐
(ج) فکر - اندیشه ☐

۵- داخل کمانک سه واژهٔ هم‌خانواده وجود دارد. معنی هر یک را بنویسید.

(غفلت: غافل: اغفال:)

۶- (الف) دو کلمه بنویسید که با حرف «ع» شروع شود.

- (۱) (۲)
(ب) دو کلمهٔ پنج‌حرفی بنویسید که با حرف «ت» تمام شود.
(۱) (۲)

۷- در عبارت‌های زیر شکل درست کلمه‌هایی را که مشخص شده، بنویسید.

- (الف) عقل حیران شود از خوشهٔ ذرین عنب. (.....)
(ب) افصار اسب کشید و ساعتی درنگ کرد. (.....)

درس اول: ستایش / آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
حکایت: سفر

دبیر:

تاریخ: / /

۸- جدول زیر را کامل کنید.

واژه	متضاد	هم‌خانواده
جهالت		
خفته		

۹- با حروف درهم‌ریختهٔ زیر سه کلمهٔ هم‌خانواده بنویسید که ارزش املایی داشته باشند.

(ق - ی - ا - م - ع - ت)

- (۱)
(۲)
(۳)

۱۰- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- (الف) در مصرع «شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار» شکر «تهداد» است. ص ☐ غ ☐
(ب) در مصرع «فهم عاجز شود از حقهٔ یاقوت انار» عاجز «مسند» است. ص ☐ غ ☐

۱۱- بیت زیر چند جمله است؟ زیر هر جمله خط بکشید و شماره‌گذاری نمایید.

سعدیا، راست‌روان گوی سعادت بردند

راستی کن که به منزل نرسد کج‌رفتار

۱۲- در مصرع «حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار» مسند و فعل اسنادی را مشخص کنید.

فعل اسنادی:
مسند:

۱۳- در کدام مصراع «ضمیر شخصی» دیده نمی‌شود؟

- (الف) هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار ☐
(ب) خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند ☐
(ج) که او برتر از نام و از جایگاه ☐

۱۴- در کدام گزینه «مشبّه‌به» دیده نمی‌شود؟

- (الف) خواب جهالت ☐
(ب) حقهٔ یاقوت انار ☐
(ج) دامن صحرا ☐

فارسی

پایه نهم
دوره اول متوسطه

۱۵- در بیت زیر پنج آرایه ادبی دیده می‌شود، آن‌ها را بنویسید؟

سعديا، راستروان گوی سعادت بردند

راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار

- (۱)
(۲)
(۳)
(۴)
(۵)
(۶)

۱۶- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید؟
الف) در مصرع «تیابد بدو نیز اندیشه راه» آرایه کنایه دیده می‌شود.

ص ☐ غ ☐

ب) در مصرع «کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند» آرایه تشبیه دیده می‌شود.

ص ☐ غ ☐

ج) در مصرع «ز دانش دل پیر برنا بود» آرایه تضاد دیده می‌شود.

ص ☐ غ ☐

۱۷- در کدام بیت آرایه‌های بیشتری دیده می‌شود؟

الف) عقل حیران شود از خوشه زرین عنب

ب) نعمتت بارخدایا ز عدد بیرون است

ج) شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار

د) تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش
حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار

۱۸- کدامیک از مصراع‌های زیر با آیه «و سَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَ سَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ» تناسب معنایی دارد؟

الف) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند

ب) بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار

ج) ماه و خورشید مسخّر کند و لیل و نهار

۱۹- در مصرع «تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش» چرا شاعر انسان غافل را به گل بنفشه تشبیه کرده است؟

۲۰- با توجه به مصرع «راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف) این مصرع شما را به یاد کدام ضرب‌المثل می‌اندازد؟

ب) مفهوم مشترک این مصراع را با ضرب‌المثلی که نوشته‌اید، توضیح دهید.

۲۱- آیه «اگر نعمت‌های الهی را بشمارید به شماره در نمی‌آید» با کدام بیت درس یک تناسب معنایی دارد؟

۲۲- سعدی شاعر قرن است. در سال ۶۵۵ را به نظم و در سال ۶۵۶ به نظم و نثر تألیف کرد.

۲۳- سنایی غزنوی شاعر چه قرنی است؟ آثار او را بنویسید.

۲۴- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

شاهنامه، اثر ابوالقاسم فردوسی است. ص ☐ غ ☐

شاهنامه به نثر، نوشته شده است. ص ☐ غ ☐

۲۵- جدول زیر را کامل کنید.

فعل	زمان	شخص و شمار	شناسه	بن ماضی	بن مضارع
می‌سازید					
خوانده‌ام					

۲۶- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

الف) «مرغان سحر» ترکیب اضافی است. ص ☐ غ ☐

ب) «دل پیر» ترکیب اضافی است. ص ☐ غ ☐

ج) «رخ زیبا» ترکیب وصفی است. ص ☐ غ ☐

۲۷- با کمک حافظه خود جاهای خالی را کامل کنید.

بامدادی که تفاوت نکند لیل و

خوش بود و تماشای بهار

آفرینش همه خداوند دل است

دل ندارد به خداوند اقرار

این همه بر در و دیوار وجود

هر که نقش بود بر دیوار

۲۸- با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندشه بر نگذرد

خداوند نام و خداوند جای

خداوند روزی ده رهنمای

خداوند کیوان و گردان سپهر

فروزنده ماه و ناهید و مهر

الف) کلمه‌های قافیه و ردیف را بنویسید.

قافیه: ردیف:

ب) قالب شعر چیست؟

ج) سراینده شعر کیست؟

صبر تلخ آمد ولیکن عاقبت
میوه شیرین دهد پُر منفعت

۱- معنای درست واژه‌های «صنع، دیبا» به ترتیب کدام است؟

الف) آفرینش - مقدمه □ ب) احسان - پارچه ابریشمی □

۲- معنای کلمه‌هایی را که مشخص شده است، بنویسید.

الف) در زمین نگاه کن که چگونه بساط تو ساخته است.
(.....)

ب) تاجند منزوی در کنج خلوتی؟ (.....)

۳- معنی کلمه‌های زیر را بنویسید.

رستن: حبس:

نباتات: آشیان:

۴- رابطه واژگانی در کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟

الف) جمال - جمیل □

ب) تعجب - عجیب □

ج) بر و بحر □

۵- داخل کمانک سه واژه هم‌خانواده وجود دارد. معنی هریک را بنویسید.

(صنعت: صانع: مصنوعی:)

۶- الف) دو کلمه از متن بنویسید که با حرف «ص» شروع شود.

۱) ۲)

ب) دو کلمه بنویسید که با حرف «ع» تمام شود.

۱) ۲)

۷- در گروه کلمه‌های زیر چهار غلط املائی وجود دارد. زیر آن‌ها خط بکشید، سپس شکل درست آن‌ها را بنویسید.
«جواهر و معادن - میق و باران - قوص قزح - آشیان خویش - غندیل‌های وی - مختصر و کوتاه - صریر مُلک - قناعت و خرسندی»

۱) ۲)

۳) ۴)

۸- جدول زیر را کامل کنید.

واژه	متضاد	هم خانواده
لطیف		
مختصر		

۹- از متن درس چهار کلمه پیدا کنید که جمع مکسر باشد، سپس مفرد آن‌ها را بنویسید.

۱) ۲) (.....)

۳) ۴) (.....)

۱۰- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

۱) در گروه اسمی «این دو مرد دانای باهوش» واژه «دو مرد» هسته است.

ص □ غ □

۲) صفت‌های «اشاره، تعجبی و پرسشی» از وابسته‌های پیشین اسم هستند.

ص □ غ □

۱۱- در مصرع «هم‌سال‌های من پروانگان شدند» مسند و فعل اسنادی را مشخص کنید.

فعل اسنادی: مسند:

۱۲- بیت زیر چند جمله است؟ زیر هر جمله خط بکشید و شماره‌گذاری نمایید.

در فکر رستنم - پاسخ بداد کرم

خلوت نشسته‌ام زین روی منحنی

۱۳- در جمله زیر، نقش کلمه‌هایی را که مشخص شده است، بنویسید.

از زیر سنگ‌های سخت، آب‌های لطیف روان کرده.

۱۴- از میان ترکیب‌های زیر، هر کدام که ترکیب وصفی است با علامت تیک مشخص کنید.

صنع خدا □ بساط تو □

آب لطیف □ روزگاری دراز □

غذای خویش □ دیبای هفت رنگ □

خانه خدا □ کنج خلوت □

فارسی

پایه نهم
دوره اول متوسطه

۱۵- در هر یک از عبارت‌های زیر کدام آرایه دیده

می‌شود؟

- (الف) پرسید کرم را، مرغ از فروتنی (.....)
 (ب) در بسته تا به کی در محبس تنی؟ (.....)
 (ج) آسمان و آفتاب و ماه و ستارگان و آنچه بر وی است. (.....)
 (.....)

۱۶- در عبارت زیر چند تشبیه وجود دارد؟

«این عالم خانه خداست و فرش وی زمین است. ولکن سقفی بیستون و این عجب‌تر است و چراغ وی ماه است و شعله وی آفتاب»

- (الف) سه ☐ (ب) پنج ☐ (ج) چهار ☐

۱۷- ارکان تشبیه زیر را بنویسید.

«در وقت بهار بنگر و تفکر کن که زمین چگونه زنده شود و چون دیبایی هفت‌رنگ گردد.»

- (۱) (۲)
 (۳) (۴)

۱۸- در عبارت زیر چرا شاعر «انسان» را به مورچه مانند

کرده است؟

«و مثل تو چون مورچه‌ای است که در قصر ملکی سوراخی دارد و جز غذای خویش و یاران خویش چیزی نمی‌بیند.»

۱۹- مفهوم مشترک عبارت‌های زیر را بنویسید.

- (الف) هر یکی را آنچه می‌باید داد.
 (ب) به هر که هر چه سزاوار بود بخشید
 سکندر آینه و خضر آب حیوانی

۲۰- کدام یک از گزینه‌ها از بیت زیر دریافت نمی‌شود؟

«اینک تو را چه شد، کای مرغ خانگی

کوشش نمی‌کنی پری نمی‌زنی»

- (الف) دعوت به تلاش و کوشش ☐
 (ب) دعوت برای به دست آوردن آزادی ☐
 (ج) عیب‌جویی و سرکوفت زدن ☐

۲۱- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«تا چند منزوی در کنج خلوتی؟

دربسته تا به کی در محبس تنی؟»

(الف) چرا شاعر تن انسان را به زندان مانند کرده است؟

(ب) دو تشبیه بنویسید که مشبّه به آن زندان باشد؟

۲۲- در عبارت‌های زیر، قسمت‌های مشخص شده به کدام

آیه از قرآن اشاره دارند؟

«این عالم خانه خداست و فرش وی زمین است و لکن، سقفی بیستون و این عجب‌تر است و چراغ وی ماه است و شعله وی

آفتاب و قندیل‌های وی ستارگان.»

- (۱) (۲)

۲۳- مفهوم هر یک از عبارت‌های زیر را بنویسید.

(الف) خانه بس بزرگ است و چشم تو بس مختصر و در وی نمی‌گنجد.

(ب) بدان که هر چه در وجود است همه صنع خدای تعالی است.

۲۴- کدام یک از بیت‌های زیر با عبارت «و این همه آیات

حق تعالی است که تو را فرموده تا در آن نظر کنی، پس اندر این آیات تفکر کن» تناسب معنایی ندارد؟

- (الف) جلوه‌گاه رخ او دیده من تنها نیست
 ماه و خورشید همین آینه می‌گردانند ☐
 (ب) به نزد آن که جانش در تجلی است
 همه عالم کتاب حق تعالی است ☐
 (ج) ماه و خورشید و پری و آدمی اندر نظرت
 همه هیچ‌اند که سر بر همه افراخته‌ای ☐

۲۵- کدام گزینه درباره نیمایوشیج صحیح نیست؟

- (الف) نام او علی اسفندیاری است. ☐
 (ب) او را پدر شعر نو نامیده‌اند. ☐
 (ج) داستان زندگی من و در کوچه آفتاب از آثار اوست. ☐

۲۶- عبارت‌های زیر درباره «کیمیای سعادت» است، درستی

یا نادرستی آن‌ها را مشخص کنید.

(الف) کیمیای سعادت اثر امام محمد غزالی است.

- ص ☐ غ ☐
 (ب) در قرن هشتم نوشته شده است. ص ☐ غ ☐
 (ج) موضوع آن اخلاقی- دینی است. ص ☐ غ ☐

۲۷- هریک از آثار زیر از کیست؟

نصیحه الملوک (.....)

ای شب (.....)

احیاء العلوم الدّین (.....)

قصه رنگ پریده (.....)

۲۸- بیت‌های زیر را با کمک حافظه خود کامل کنید.

هم‌سال‌های من شدند

..... از این قفس، گشتند

در حبس و، تا وا رهم به

یا درآورم بهر

اینک تو را چه شد کای

..... نمی‌کنی، نمی‌زنی؟

پُرازش بُوَد آنچنان دانشی که گردد ز اعضا نشانش عیان

۱- معنای درست واژه‌های «زنگار، متاع، عار» به ترتیب کدام است؟

- (الف) زنگ آهن - کالا - ذلیل □
(ب) آلودگی - کالا - ننگ □

۲- معنای کلمه‌هایی را که مشخص شده است، بنویسید.

- جوانی گه کار و شایستگی است. (.....)
— گه خودپسندی و پندار نیست. (.....)

۳- معنی کلمه‌های زیر را بنویسید.

- غنیمت: اصلاح:
میل: خسرو:

۴- معنی کلمه‌های هم خانواده (بصیرت - بصیر - مبصر) در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) دانایی - روشن بین - هوشیار
(ب) دانا - دانایی - هوشیاری

۵- در متن زیر چهار غلط املایی وجود دارد، آن‌ها را پیدا کنید، سپس شکل درست آن‌ها را بنویسید.

«خسرو گفت: ای پیرمرد، در موصم کهنسالی و فرتوطی کار ایام جوانی پیشه کرده‌ای. وقت آن است که دست از این میل و آرزو برداری و درخت اعمال نیک در بهشت بنشانی. چه جای این حرس و حوس باطل است؟»

- (۱) (۲)
(۳) (۴)

۶- در عبارت‌های زیر، شکل درست کلمه‌های را که مشخص شده‌اند، بنویسید.

(الف) گاهی اندرز و تعلیم با ذنهار و پرهیز همراه است.
(.....)

(ب) مرحله نوجوانی پر تب و طاب می‌باشد. (.....)

۷- در گروه کلمه‌های زیر چهار غلط املایی وجود دارد. زیر آن‌ها خط بکشید، سپس شکل درست آن‌ها را بنویسید.
«فضای تعلیمی - لهن مناسب - حفظ روحیه - خیرخامی - تأثیر کلام - عیب‌ها و نقص‌ها - بی‌جیاهو - زبان نغد»

- (۱) (۲)
(۳) (۴)

۸- مفرد کلمه‌های زیر را بنویسید.

- عیوب: تعالیم:
ایام: حقایق:

۹- در مصرع زیر، فعل‌ها را بیابید و زمان هر یک را بنویسید.
«چو بفروختی از که خواهی خرید؟»

۱۰- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- (الف) در مصرع «چو در هست حاجت به دیوار نیست» کلمه مشخص شده فعل اسنادی می‌باشد. ص □ غ □
(ب) در مصرع «متاع جوانی به بازار نیست» عبارت مشخص شده ترکیب اضافی می‌باشد. ص □ غ □
(ج) در مصرع «جوانی گه کار و شایستگی است» دو واژه مشتق وجود دارد. ص □ غ □

۱۱- با توجه به بیت زیر به سؤالات، پاسخ دهید.

ز آزادگان بردباری و سعی

بیاموز، آموختن عار نیست

- (الف) دو کلمه مشتق بیابید و بنویسید. (..... و)
(ب) بیت از چند جمله تشکیل شده است؟ آن‌ها را جداگانه بنویسید.

(ج) نقش‌های خواسته شده را از بیت بالا پیدا کنید و بنویسید.
متمم: مسند: مفعول:

۱۲- با توجه به بیت زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

«جوانی گه کار و شایستگی است

گه خودپسندی و پندار نیست

چو بفروختی از که خواهی خرید؟

متاع جوانی به بازار نیست»

(الف) کلمه‌های قافیه و ردیف را مشخص کنید و بنویسید.
قافیه: ردیف:

- (ب) قالب شعر چیست؟
(ج) شعر را معنی کنید.

- بیت ۱:
بیت ۲:

فارسی

پایه نهم
دوره اول متوسطه

۱۳- کدام یک از گزینه‌های زیر، پرسش انکاری نیست؟

- (الف) چو بفروختی از که خواهی خرید؟ □
(ب) که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟ □
(ج) زندگانی را چه باید کرد؟ چه کسانی را نمونه باید کرد؟ □

۱۴- با توجه به بیت زیر، جاهای خالی را کامل کنید.

«آینه چون نقش تو بنمود راست خود شکن آینه شکستن خطاست

- (الف) در بیت بالا کلمه‌های و تضاد هستند.
(ب) جمله «خود شکن» از خود را اصلاح کردن است.

۱۵- گاهی برای بر سخن و گاهی برای یا

..... آن پرسشی را مطرح می‌کنیم که به آن پرسش انکاری می‌گویند.

۱۶- در کدام یک از بیت‌های زیر، آرایه مراعات نظیر دیده نمی‌شود؟

- (الف) چو بفروختی از که خواهی خرید؟
متاع جوانی به بازار نیست □
(ب) غنیمت شمر جز حقیقت مگوی
که باری است فرصت، دگر بار نیست □
(ج) همی دانه و خوشه خروار شد
ز آغاز هر خوشه خروار نیست □

۱۷- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- (الف) در مصرع «متاع جوانی به بازار نیست» آرایه تشبیه وجود دارد.
د. □ ص □ غ □
(ب) در مصرع «مپیچ از ره راست بر راه کج» آرایه تضاد وجود دارد.
ص □ غ □

۱۸- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«مپیچ از ره راست بر راه کج / چو درهست حاجت به دیوار نیست»

- (الف) در بیت بالا چند آرایه تشبیه وجود دارد؟ آن‌ها را بنویسید.
(ب) در بیت بالا آرایه مراعات نظیر در کدام واژه‌ها دیده می‌شود؟ آن‌ها را بنویسید.
(ج) کدام مصراع تمثیل است؟

۱۹- در بیت اول شعر پروین اعتصامی، واژه «پندار» در معنای مثبت به کار رفته است یا منفی؟ توضیح دهید.

۲۰- در «رسم دوستی، شکستن آینه نیست. درست آن است که خود را اصلاح کنیم» منظور از عبارت‌های مشخص شده چیست؟

۲۱- با توجه به بیت زیر، چرا شاعر، جوانی را به متاع تشبیه کرده است؟

چو بفروختی از که خواهی خرید؟
متاع جوانی به بازار نیست

۲۲- کدام بیت درس «کار و شایستگی» به حدیث امام علی (ع) (ما اکثر العبر و اقل الاعتبار) اشاره دارد؟ درباره مفهوم مشترک آن‌ها توضیح دهید.

۲۳- با توجه به واژه «بصیرت» در بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«به چشم بصیرت به خود در نگر

تو را تا در آینه، زنگار نیست»
(الف) بصیرت را تعریف کنید.

- (ب) کدام یک از گزینه‌های زیر از نتایج بصیرت است؟
(۱) تشخیص حق از باطل و استقامت در راه حق. □
(۲) انتخاب درست و سریع برای قضاوت و داوری. □
(۳) مقدمه ای برای ایمان قلبی و عمل. □
(۴) همه موارد صحیح است. □

۲۴- عبارت «دوست واقعی، ایرادهای انسان را همچون آینه بازگو می‌کند و باید آن‌ها را رفع کرد.» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- (الف) در زندگی مطالعه دل غنیمت است
خواهی بخوان و خواه نخوان، ما نوشته‌ایم □
(ب) به چشم بصیرت به خود در نگر
تو را تا در آینه زنگار نیست □
(ج) آینه چون نقش تو بنمود راست
خود شکن، آینه شکستن خطاست □

۲۵- مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید.

جوانا ره طاعت امروز گیر
که فردا جوانی نیاید ز پیر
غیمت شمر جز حقیقت مجوی
که باری است فرصت دگر بار نیست

۲۶- کدام یک از آثار زیر از نظامی گنجوی نیست؟

- (الف) مخزن الاسرار - لیلی و مجنون □
(ب) خسرو و شیرین - مرزبان‌نامه □
(ج) اسکندرنامه - هفت پیکر □

۲۷- درباره پروین اعتصامی و شعرش به اختصار توضیح دهید.